

“黔西南布依族苗族自治州贞丰县为贵州省历史文化名城。贞丰古城因商业而生，依托于繁忙水运而崛起，是国内唯一一座保存完整的布依族古城。”在贞丰县大西门前，一位游客向同伴介绍。

贞丰县城老城区、文昌宫历史文化街区以马草巷、文昌宫、两湖会馆等为核心，保存了明清至民国时期的传统民居、商铺等建筑群落，是黔西南地区商贸文化、移民文化与民族文化交融的缩影。

贞丰县始终秉持“保护优先、活态传承、合理利用”的理念，以明清古街巷为载体，探索“以用促保、古今共生”的历史文化街区保护利用新路径。

依托于一座座古宅，贞丰古城的商业也较为兴旺，几条狭窄街巷被辟为商业街区，遍布餐馆、咖啡馆和民宿。来往的游客络绎不绝，或到贞丰古城琉球书院进行阅读，或到茶行一品回味悠长的“坡柳娘茶”，好不惬意。

贞丰古城琉球书院作为城市的历史文化印记，自2023年开馆以来，凭借丰富的馆藏资源和浓厚的阅读氛围，已成为展示地方文化和古城文化的新地标。

近年来，贞丰县以“见人见物见生活”为导向，推动历史文化街区从静态保护向动态传承转型，打造兼具文化厚度与市井温度的人文地标。

通过文旅融合，该县持续唤醒沉睡的文化IP。在马草巷非遗工坊集群，将历史建筑改造为布依族蜡染、古法制陶等非遗传承基地，游客可体验手工技艺，2024年接待游客超35万人次。

重现烟火气，以夜经济点亮古街。贞丰县以灯笼、光影等方式复原明清夜市风貌，推出“贞丰小推车”美食街、“百姓大舞台”民族歌舞展演等业态，2024年街区夜间客流量同比增长30%。

通过系统性保护与创新性利用，贞丰历史文化名城焕发全新活力。2024年成功申报省级非遗项目1项，出版《贞丰古街记忆》等专著3部，“贞丰古城”品牌影响力显著提升；入选“贵州省历史文化保护优秀案例”，成为第三批国家级夜间文化和旅游消费集聚区。

“我们将通过提供更多文化产品、文化设施、文化空间、文化活动，讲好古城故事，激发古城活力，进一步提升古城知名度和吸引力，使这

## “Xiezlungc” Mos Xingzjees Miangxguz

# Ranl Wenz Ranl Yiangh Ranl Ndianlgonz

### 贞丰古城的新生“密码”——

## 见人见物见生活

□ 陈露

座百年古城焕发蓬勃生机。”贞丰琉球文化旅游运营管理有限公司工作人员袁瑶表示。

Qyus basdul laaux baahirux Miangxguz, buxunz ndeul riangx xamhhoc deel nauz: “Xianq Miangxguz xul Qianfxyinanf deg ndanlxingz Gvisxul weiq xazraaus laixlih xeeuhgoons xohreeuz leeux lacmbenl. Weiq guehgax xaax mbaaux, weiq ruez dez hos bauhlanl xih banzndil jagumh, qyus Xunglgvagt, gah xingz Miangxguz xeeuhgoons deg ndanl xingzjees Buxqyax xuangs xaiz dangz meanlhnix”.

Xingzgaus Miangxguz, Gaail xazraaus laixlih xeeuhgoons Wenfcangyungy aul Luangs Nyiecmaw, Wenfcangyungy、Guancbuxxamh-beangz Soongl Fuf gueh jeens, langc xuangs lix ndanlraanz buxm-baax, diamsbus gaais xaaz Mingz Qiny dangz xaaz Minfguef, deg ngauz nis gaais aul laixlih guehgax、laixlih wenzseendeenriangz laixlih minzfuf beangz Qianfxyinanf dungzgaabt banz yianghndeul deel.

Miangxguz jaanglsinl il “aul baauc xangc xos gooms, qyus ndianlgonz daamsunc, ngaanx hoz xaax reeuh yungh” yiangh xelneh nix raex, aul gaail xaaz Mingz Qiny gueh ruez, xeh ral “aul yungh ndeengl baauc, mos gaus xamh qyus” baauc yungh gaail-eeuhgoons deez ronlmos ndeul.

Il gueh ndanl raanz xeeuhgoons, haanghaaixex xingzjees Miangxguz yieh banz heangs xaiz, jic deez gaail nag nag doc xaax mal gueh jeex gaailxex, jiezlaez doc lix daangzhaux, diams gaail

xaz gayfeiy riangz raanzdianh. Bux-xunz bailbail daausdaus, bail raanzsel Minfqiuf yeeus sel, bail dianhx-az ndodt xaanc “xaz niangyinyang mbaaux Bolaus” gaais soil xaz daausnyaangz waanl bas raex deel, xel aangs dazraaix dazraaih.

Raanzsel Minfqiuf xingzjees Miangxguz lix meedt sians baix-x-aul riangz laixlih ndanlxingz, dais bil 2023 haail dul dangz nix, weiq jangl sel laail, wenzlaail ngaais doh sel, xih banz deenh mos geaz beed laixlih beangzgaus riangz laixlih xingzjees deel.

Jic bil nix, Miangxguz il “ranl wenz ranl yiangh ranl ndianlgonz” gueh baaih, haec beed baauc gaailxeeuhgoons bians banz qyus ndianlgonz daamsunc, xaax banz deenh osmingz gaais xazraaus naanz laixlih lag, buxm-baax dungxabaagl bungxjaiz deel.

Laixlih riangz geaz xianhxunz dungxgaabt ies, Miangxguz jaanglsinl byogtxinh IP laixlih raex, qyus sams xaangc feiyiy Luangs Nyiecmaw, aul ndanlraanz xeeuhjees gajj banz geaz diamcnyumx, geaz il baizfengz xeeuhjees haec xingzjees osmingz dol, naux buxunz mal laail dol, haec ndanlxingzjees bas bil nix lix reengz miz leeux miz laus.” Buxqyus ndanlxaangc Minfcenf Miangxguz geaz gamlguanc gax xianhximl riangz laixlih genlhoongl guehxoh Yanf Yaof deel nauz.

Ndianlgonz wenzbeangz daaus banzndil, gueh gax jaanglhamh deemc roongh gaailxeeuhgoons, Miangxguz aul dangllongz, roonghxex xaax gaailgax jaanglhamh daaus banz yianghgaus Mingz Qiny, xaaxbaans gaailbasrib gaais “xielxomx nis Miangxguz”、

“daaizyis buxbeedsings” gue-hweanl yianjyis minzfuf sams gax deel, bil 2024, buxunz dangz gaail jaanglhamh xex genl xex danc deel laail dol bil gvas xamh xez nix 10%.

Banz idt banz ngih mal bauc riangz xaax yiangh mos mal yungh, haec ndanlxingz Miangxguz geaz xeeuhxaaz naanz laixlih laail xohreeuz leeux lacmbenl nix lix reengz mos bai. Bil 2024, Miangxguz baas ndaix feiyiy hanggmuf gaais senj jif yiangh ndeegl, raaz os sel (Neenl Gaailxeeuhgoons Miangxguz) sams deel saaml benc, haec “xingzjees Miangxguz” banz xoh banz mingz dol; ndaix raaz xoh xos “wensyiangh ndil gaais bauc xazraaus laixlih xeeuhgoons senj Gvisxul”; ndaix dings gueh “beangz joonc laixlih jaanglhamh riangz xianhximl gaailxex peiy dazsaaml gaais guefjaj jif”.

“Rauz hax dol xaax yiangh-hos laixlih, sefisy laixlih, geaz gehhoongl laixlih, sians laixlih, nauz ndil sians xeeuhgoons xingzjees, haec xingzjees lix reengz mos, haec xingzjees osmingz dol, naux buxunz mal laail dol, haec ndanlxingzjees bas bil nix lix reengz miz leeux miz laus.” Buxqyus ndanlxaangc Minfcenf Miangxguz geaz gamlguanc gax xianhximl riangz laixlih genlhoongl guehxoh Yanf Yaof deel nauz.

(来源:《贵州日报》 翻译:梁启新 译审:王正直)



有两兄弟分家后，大哥提议一起出门做生意，小弟答应下来。俩人找人挑了好日子，就出发了。兄弟俩走到一个小镇上，便歇在一家客栈里。

后面又走了两天，到一条直溜溜的山路上，看见一只白公鸡蹦蹦跳跳。兄弟俩以为是别人丢的，赶忙追过去捉。公鸡慌忙钻进刺丛，他们扒开刺丛找，没见到公鸡，倒翻出一个陶罐，里面装着满满一罐银子。大哥乐坏了，说：“先藏在这棵大枫香树下，等做完生意再回来拿。”小弟点头，俩人把罐子埋好，接着赶路。

到了一个茅草坳，大哥假装肚子疼，爬到坡上找茅厕应急，回头便看见下面有个深岩洞，洞里有一窝小虎崽。这时，他心里打起坏主意，想独吞银子，就喊小弟说：“快来看，这儿有一窝小虎！”小弟刚凑到洞口，还没看清，大哥就一把将他推了下去。

大哥撒腿跑回藏银的地方，挖出来一看，满罐银子竟变成了清水。他气得骂骂咧咧，喝掉半罐水，把剩下的半罐放回原处，然后掉头往回走，又往回之前那家客栈。

客栈老板问：“你咋回来了？你弟弟呢？”大哥撒谎说：“家里有急事，我得回去一趟，弟弟接着往前走做生意，等他回来再给你结房钱。”老板没多想，让他住下。半夜，大哥突然肚子疼，拉在了床上，觉得丢人，趁黑就溜了。第二天早上，老板喊不醒人，让闺女进房一瞧，床铺上撒满了银子。老板说：“这准是那弟弟的，收好，等他回来还给他。”闺女赶紧把银元装起来放好。

小弟摔进虎穴后崴了脚，站不起来。洞里有三只没睁眼的小虎崽，他就轻轻摸着小虎的软毛。不一会儿，雄虎叼着一头猪丢进洞，跟着跳下来。小弟吓得脸都青了，哭着求饶：“山神爷，我是老实人，别吃我，我帮你照看小虎崽。”雄虎看了看小虎，又看了看他，竖着的耳朵慢慢耷拉下来，小弟又哭着说了一遍。母虎尾巴甩了甩，像是可怜他。

就这样，人和老虎相处了两三天，渐渐地熟络起来。老虎知道人吃熟的，就跑到田埂边叨来柴火，还捡回火镰和火石，帮小弟生火烤肉。过了半年，小弟的脚伤好了，想回家。雄虎把尾巴伸给他，让他抓紧，一使劲就把他拉出了洞口，又领着他下山，搬开三块石头，从底下拖出个大包袱，里面全是银子，让他背回家。

小弟路过藏银的地方，挖起剩下的半罐银子，一起背去客栈。老板跟他说：“你

mongl laib khangd qut vik nix dlub id, dliux laib ongr lol jus ngit,ib ongr nix dlub hfid jangx eb seil jul yangx.Nenx qit did ghab dliangb jus hxangb,hek mongl ib dangl tok eb,leif ib dangl tok diangd dub diot khangd ghot,jef diangd mongl yangx,diangd mongl leit gid denx niangb bangf laib zaid bit dab.

Laib zaid bit dab bangf dail zaid ghaib nais nenx:“Mongx ait deis diangd lol yangx?mongx zaid ut nend?”Dail dial hlieb dlab hot:“Gid zaid maix ghab jend, wil dail diangd mongl ib dais,dail dial yut dail nongt mongl gid denx ait zangt mongl,dangl nenx diangd lol hangd baib mongx bix seix.” Dail zaid ghaib seix ax nenx not xus,baib nenx niangb non-gd bit dab.Leit ib dangl hmangt,dail dial hlieb mongb qub zat das ,xud ghad niangb ghab qut,nenx hngangd bal ghab mais naix wat,gfax dot hmangt zuk mongl yangx.

Hnaib gid ghangb khangd sod,dail zaid ghaib gol ax nins naix,gfax baib dail ad dlenl mongl hxid,jus nigrt,ghab qut gid waix zas baib ghab bod nix jul. Dail zaid ghaib hot:“Laib nongd ghad dios dail ut bangf dail,dad dub vut,dangl nenx diangd lol hangd dad diot nenx.” Dail ad gangt git qeb mongl dub vut vut.

Diangd lol hmat dail dial yut,nenx baix mongl laib khangd xed gid niangs, gfax nenk gos jil lob yangx,hxud ax leit waix ye.Laib khangd gid niangs maix bib dail ax bil buk mais bangf ghab daib xed,nenx gid gid hsenk ghab daib xed bangf ghab dliub.Ib hxot,dail bad xed gid dail bat daf lol laib khangd gid niangs,gfax dik lol gid niangs.Dail dial yut hxib nox mais bongb yongb, genx quf dail xed:“Wangx ghab vud,wil dios dail naix dax deix,mongx xud gid nongx wil,wil des mongx hxid jib dab.” Dail bad xed ngit ngit ghab daib xed,seix ngit ngit nenx,jil ghab nax xongt dlool lol dab lol.Dangl ib hxot,dail mif xed seix gid ib dail lid vud lol,dail dial yut seix genx tob tob sul mif xed diangd hmat ib lind.Dail mif xed hfat ghab dad lieb lieb,liek hot dios hat nenx.

Ghax dios ait nongd ,dail naix sul dol xed niangb jangx ob bib hnaib,xit

## Dail Dial Hlieb Lios Dial Yut Mongl Laib Khangd Xed 哥撞弟入虎穴

哥之前回来住，半夜偷偷走了，掉了些银元在这，你带回去给他吧。”

小弟到家后，大哥见他带了好多银子，追问之下，小弟把经过全说了。大哥心想：我也去虎穴一趟，准能得更多银子，就又拉着小弟出门。

俩人再到那个山坳，大哥看见小虎已经长大了，就催小弟：“把我推下去！”小弟摇头说：“当初是你推我，我不推你。”大哥急了，自己跳了下去。小弟没办法，只好先回家。

没过多久，雌雄二虎回洞，一看是个陌生人，直接把大哥咬死了。

Maix ob jid dax cait zaid jangx yangx,dail dial hlieb hot it gid mongl gid gux ait zangt,dail dial yut gfax dab hveb yangx.Ob laix gfax hvuk ghad hnaib vut gfax dax mongl yangx.Ob jid dax hangb leit laib diut xangx,niangb laib zaid ghaib bit hlaid mongl yangx.

Hangb jangx ob hnaib,hangb leit ib jox gid deix deix bangf laib bok ghab mais,ngit bongf ib dail bad gheib dlub dik mongl dik dax.Ob jid dax nos hot dios naix jub dal bangf,gangt git mongl dias.Dail bad gheib hxib wat gfax zuk dlenl mongl ghab gongk gid niangs mongl,nenx ob laix pab laib ghab gongk vangs,ax bongf dail gheib,pab jas ib laib ongt dax,gid niangs jis baid ib ongt nix dlub.Dail dial hlieb ghangb hvib lins niox,gfax hot:“Xeeb vik niangb ghab ghaib det mangx hlieb gid dab nongd,dangl ait jangx zangt hangd diangd lol qeb.”Dail dial yut nges hfud tob tob,ob laix dad laib ongt bex vut vut,gfax hangb mongl denx mongl yangx.

Hangb leit laib ghongd dlongs ghaib, dial hlieb dlab hot mongb qub,jit mongl laib bok gid waix xud ghad,diangd hfud ngit bongf gid dab maix laib khangd zat dob,dob,laib khangd zat gid niangs maix ib mail ghab daib xed.Nenx nos hot jus laix ed laib ongt nix jul,gfax ghot dail dial yut hot:“Ghangt git dax hxid,hangd nongd maix ib vil ghab daib xed!”Dail dial yut mongl leit ghab lot khangd jus ngit,ax bil ngit xend,dail dial hlieb gfax lios nenx dax mongl laib khangd gid niangs mongl.

Dail dial hlieb hxit lob diangd

lias dax yangx.Dail xed bub hot dail naix nongt nongd hxangd bangf hut, gfax zuk mongl ghab yangt lix qeb naix jub bangf gad dat lol,dail qeb dot laib vib dut,des dail dial yut qend dul jent ngix nongx.Ib dangl hniut fat mon-gl yangx,dail dial yut jil lob seix vut yangx,nenx hlib diangd mongl zaid,dail xed dad jox ghab dad diot nenx,gol nenx gangf jongt jus xangt ves gfax dliof nenx lol gid gux lol yangx,dail yangl nenx lol zaid,yax mongl bib laib bod vib hlieb,gangl ghab ghangb gid laib daif hlieb hlieb,gid niangs sail dios nix dlub,hot nenx ak mongl zaid mongl.

Dail dial yut hangb fat gid denx vak nix dlub bangf laib khangd qut id, ghongs lol ib dangl ongt bangf nix dlub, jus gid ak mongl laid zaid bit dab id mongl.Dail zaid ghaib sul nenx hmat:“Mongx zaid bed did denx diangd lol bit ib hmangt,ib dangl hmangt ait niangs zuk mongl yangx,baix ib mongl nix dlub niangb hangd nongd,mongx qeb diangd mongl diot nenx.”

Dail dial yut lol leit zaid yangx,dail dial hlieb bongf nenx dot lol ib mongl nix dlub,nais nenx ait deis dot lol bangf, dail dial yut gfax xangs nenx jul jul. Dail dial hlieb nenx hot:“Wil seix mon-gl laib khangd xed ngit hxid,wil seix dot nix dlub not not dail.” Ghax seix dliof dail dial yut dax mongl,ob laix hangb leit laib ghongd dlongs id,dail di-al hlieb ngit bongf dol ghab daib xed hlieb dax yangx,gfax hot dail dial yut:“Lios vil mongl laib khangd gid dab mongl.” Dail dial liogx lif hfud hot:“Xangf id dios mongx lios vil,wil ax li-os mongx.”Dail dial hlieb jend yangx , gfax nongf dik mongl gid niangs mongl. Dail dial yut ax maix ghab jit yeL,gfax nongf diangd mongl zaid mongl yangx.

Ib hxot daib,dail bad xed mif xed diangd lol leit laib khangd gid niangs, ngit bongf dail naix niul,gfax gik dail dial hlieb das mongl yangx.

(来源:《雷山苗族民间故事》 翻译: 邵剑蓝 译审:张成)



文学欣赏

## Jenc Jih Kgangl Hac Kgeev Nyac Xongl Sais 山河如你所期(一)

我听见  
这无声岁月里  
恍若是你  
说起所有过去  
你点亮  
每一幕夜色与晨曦  
就像  
从来不曾远离  
我看见  
这人间烟火里  
曾经有你  
守望每程风雨  
你拥着  
每一次远方与归期  
只愿  
万家灯火如一  
从此  
我走过你未走完的朝夕  
奔赴  
你曾留恋的天地  
这一场梦是你目光所及  
由我  
以此刻回答你  
从此  
我说着你未说完的期许  
看遍你曾担负的希冀  
这一束光  
是你心之所系  
由我  
以山河见证你

Yaoc li tuingk  
kgaox nyanl maenl gemv giul naih  
yongc yinh jingv nyac  
ledp wah nyonc nyux kgunv nyungl  
Nyac diangc guangl  
mix il nyaemv dengv nyimp gaos hedp  
Xih jongs  
bens kgeis lie liail dah taok  
Yaoc lis nuv  
kgaox guaenc buil menl guangl naih  
lis nyac dongc dah  
xut gas mix xanh lemc bienl  
Nyac xih lis  
mix xonh gkuenp liail nyimp maenl jonv  
gods nyonh  
weenh yanc buil guangl jongs kgaov  
Mads naih  
yaoc qamt dah hedp nyaemv nyac qamt mix lenx jah  
dingh bail  
menl dih nyac kgunv nyimh dah jah  
Il meix bialn naih jingv nyac dal lis nuv touk  
Douv yaoc  
aol xic naih map xunp nyac  
Mads naih  
yaoc wah meix xangk nyac naengl mix wah ledp jah  
nuv ledp meix miungn nyac kgunv dabs dah jah  
Il nyuit guangl naih  
jingv nyac diiuc sais bens yuih  
Douv yaoc  
aol jenc jih kgangl hac map hogc nyac

(侗文·汉文对照 文:安九 翻译:姚仕威 译审:潘永荣)

## 情深深意长长

彝山的杜鹃 映红了山岗  
彝家的儿女 沐浴着党恩  
如太阳光辉 照进咱心房  
幸福的歌儿 在彝乡飞扬  
曾走过坎坷 也有过迷茫  
是你伸出手 指引着方向  
乡村振兴路 铿锵的脚步  
昔日的家乡 如今变了样  
彝心向着党 情深意又长  
美丽的索玛 绽放乌蒙山  
坚定跟党走 不怕风雨狂  
美好的日子 越来越亮堂

(彝文·汉文对照 文:杨守江 翻译:罗德显)